

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem 17. 2. 2023

TEPLICKÉ CAFÉ NOBEL: TAJEMNÝ PŘÍSTROJ Z MOŘSKÉHO DNA

Z hromádky zkorodovaných ozubených koleček a dalších úlomků, nalezených před sto lety ve vraku starořecké lodi u ostrova Antikythéry, se vyklubal unikátní mechanismus – dva tisíce let starý „model vesmíru“. Spletitou historií jeho objevu a výzkumu představí v úterý 21. února v rámci Café Nobel na teplické hvězdárně klasická filoložka a medievalistka PhDr. Alena Hadravová, CSc., DSc. a astrofyzik doc. RNDr. Petr Hadrava.

Lod, která ztroskotala kolem roku 80 př. n. l. mezi Krétou a řeckým poloostrovem Peloponés, vezla unikátní přístroj určený k předpovědím postavení nebeských těles na obloze i k prezentaci dalších astronomických jevů. Více než sto let trvalo, než se ze zkorodovaných úlomků podařilo celý mechanismus rekonstruovat.

Mnohé archeologické nálezy i písemná svědectví dokládají vysokou vyspělost antické civilizace ve Středomoří. Ve vraku starořecké lodi, objeveném na začátku 20. století u ostrova Antikythéry, se však našlo něco skutečně nečekaného. Drobné zkorodované bronzové úlomky z mořského dna se ukázaly být pozůstatkem unikátního astronomického přístroje, jakéhosi malého, přenosného modelu vesmíru. Interdisciplinární spolupráce špičkových týmů z několika zemí vyvrcholila publikací výsledků průzkumu více než 2000 let starého mechanismu otištěná v roce 2021 v časopise *Nature*.

PhDr. Alena Hadravová, CSc., DSc. pracuje v Centru dějin vědy v Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky v Praze a **doc. RNDr. Petr Hadrava, DrSc.**, v Astronomickém ústavu Akademie věd. Kromě prací ve svých oborech se společně věnují dějinám antické, středověké a raně novověké astronomie a vydávají texty ze středověkých latinských rukopisů, které spolu s komentovanými překlady zpřístupňují současnému čtenáři. Jsou autory řady monografií a několika set příspěvků publikovaných u nás i v zahraničí. „*Za svou práci získali několik ocenění, nejnověji Cenu Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97 za rok 2022,*“ připomíná koordinátor cyklu Café Nobel **Frederik Velinský**.

Přednáška manželů Hadravových se uskuteční v prostorách hvězdárny v Teplicích na Písečném vrchu od 18:00 h. Místo si můžete rezervovat na adrese: hap@hapteplice.cz. Další informace o Café Nobel naleznete na cafenobel.ujep.cz.

Partnery Café Nobel jsou nakladatelství Academia, časopis Vesmír a populárně vědecký magazín Českého rozhlasu Sever Planetárium.

Fotografie volně k užití: Alena a Petr Hadravovi (zdroj: Grantová agentura České republiky); Mechanismus z Antikythery, vystavený v Archeologickém muzeu v Athénách (zdroj: Aleksandr Zykov, Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.0)

Kontakt: Mgr. Frederik Velinský, frederik.velinsky@ujep.cz, 475 285 756

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí

Café Nobel je cyklus přátelských setkání veřejnosti s vědci nad šálkem kávy. Pořadatelé z Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem zvou do Ústí nad Labem, Teplic, Děčína a Tisé zajímavé osobnosti ze světa vědy a prostřednictvím putavých témat se snaží představit je samotné i jejich práci obyčejným lidem.

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 1, 400 96 Ústí nad Labem
tel: +420 475 286 117
email: jana.kasanicova@ujep.cz
web: www.ujep.cz

UJEP – TADY SE NAJDEŠ